

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 73/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava III č. k. 49 Er/1496/2008-20 z 9. februára 2009 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18 CoE/273/2009 z 15. júla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. decembra 2009 doručená sťažnosť Z., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „ústavný zákon“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 49 Er/1496/2008-20 z 9. februára 2009 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 18 CoE/273/2009 z 15. júla 2009.

2. Sťažovateľka uviedla, že na základe platobného výmeru č. 151/2005 z 29. apríla 2005 vydaného správcom konkurznej podstaty úpadcu P. v konkurze (ďalej len „oprávnený“) bolo proti povinnému M. P. (ďalej len „povinný“) vedené exekučné konanie, predmetom ktorého bola suma 503,49 € s príslušenstvom. Sťažovateľka ďalej uviedla, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo 7. júla 2005 jej bola oprávneným (postupcom) postúpená predmetná pohľadávka. Okresný súd uznesením č. k. 49 Er/1496/2008-20 z 9. februára 2009 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd napadnutým rozhodnutím sp. zn. 18 CoE/273/2009 z 15. júla 2009 potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

3. Podľa názoru sťažovateľky „... OS BA... a následne KS BA... rozhodovali nad rámec kompetencií, ktoré im zveruje právny poriadok a Ústava..., čím došlo k porušeniu základného práva Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu, práva na spravodlivý súdny proces, ako aj jeho vlastníckeho práva... OS BA... rozhodol o nevydaní poverenia na vykonanie exekúcie na základe skutočnosti, ohľadne ktorej nemal kompetenciu rozhodovať ... OS BA a KS BA rozhodli vo veci, v ktorej im žiadne ustanovenie právneho predpisu nepriznalo rozhodovaciu právomoc. Právomoc rozhodovať o obsahu konkurznej podstaty prináležala výlučne príslušnému konkurznému súdu. Konali tak nad rámec svojej

právomoci. Zároveň... rozhodli ohľadne skutočnosti, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté v rámci konkurzného konania Opatrením, odlišným spôsobom... Sťažovateľ považuje Uznesenie... za arbitrárne. O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam... Podľa názoru Sťažovateľa, súdy vyslovili právne závery, na ktoré ich právny poriadok neoprávňoval. Sťažovateľ má navyše za to, že súdy sa náležité nevysporiadali s príslušnými zákonnými ustanoveniami, ani so skutočnosťami, zohľadnenie ktorých bolo nevyhnutné pre právne posúdenie veci (napriek tomu, že Sťažovateľ na tieto skutočnosti v súvislosti s aplikáciou nesprávnych ustanovení neplatného zákona počas predmetného exekučného konania upozornil) a rozhodli na základe nepodloženej právnej konštrukcie, ktorú navyše nedostatočne odôvodnili...“.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„... Uznesením Krajského súdu... sp. zn. 18 CoE/273/2009- zo dňa 15. 07. 2009 v spojení s Uznesením Okresného súdu... sp. zn. 49 Er/1496/2008-20 zo dňa 09. 02. 2009 došlo k porušeniu práva Sťažovateľa na súdnu a inú ochranu, k porušeniu práva Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, ako aj k porušeniu vlastníckeho práva Sťažovateľa garantovaných čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a ods. 4 Ústavy..., ust. § 1 ods. 1, ust. čl. 36 ods. 1 Listiny... a ust. čl. 6 ods. 1... dohovoru...“

... Uznesenie Krajského súdu... sp. zn. 18 CoE/273/2009- zo dňa 15. 07. 2009 v spojení s Uznesením Okresného súdu... sp./n. 49Er/1496/2008-20 zo dňa 09. 02. 2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

...Ústavný súd... priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia... Krajský súd... a Okresný súd... sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie ňou označených práv uznesením okresného súdu č. k. 49 Er/1496/2008-20 z 9. februára 2009, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

7. Vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu ako súdu prvého stupňa sťažovateľka využila ústavnú a zákonnú možnosť a obrátila sa na krajský súd, ktorý na základe opravného prostriedku vo veci konal a rozhodol. Právo odvolacieho súdu preskúmať na základe podaného odvolania uznesenie okresného súdu, a poskytnúť tak ochranu sťažovateľkiným právam vylučuje právomoc ústavného súdu bezprostredne preskúmať

prvostupňové rozhodnutie všeobecného súdu v sťažovateľkinej veci. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 208/08).

8. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie ňou označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 18 CoE/273/2009 z 15. júla 2009. Podstatou námietok sťažovateľky v tejto časti sťažnosti bolo tvrdenie o porušení označených práv uznesením krajského súdu z dôvodu, že krajský súd ako súd odvolací (a predtým aj okresný súd) v rámci exekučného konania konštatoval, že správca konkurznej podstaty nemohol od 1. januára 2003 vymáhať pohľadávky, ktoré vznikli zrušenej zdravotnej poisťovni, pretože netvorili majetok patriaci do konkurznej podstaty a žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol (okresný súd), resp. prvostupňové rozhodnutie potvrdil (krajský súd), na čo podľa jej názoru však nemal právomoc, a to vzhľadom na povahu a charakter konania, v ktorom tak učinil. Okrem toho sťažovateľka tvrdila, že krajský súd toto svoje rozhodnutie náležite nezdôvodnil.

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa odseku 4 tohto ustanovenia podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

10. Okresný súd uznesením č. k. 49 Er/1496/2008-20 z 9. februára 2009 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol, keď v podstatnom po odcitovaní príslušnej na vec sa vzťahujúcej právnej úpravy uviedol, že „*konkurzný správca nemohol od 1. januára 2003 vymáhať pohľadávky, ktoré vznikli zrušenej zdravotnej poisťovni P. ..., nakoľko netvorili majetok patriaci do konkurznej podstaty. Vymáhanie pohľadávok malo byť v kompetencii VŠZP, ktorej táto činnosť vyplývala už z predmetu činnosti.*“. Uvedený právny záver v celosti prevzal tiež krajský súd v napadnutom uznesení sp. zn. 18 CoE/273/2009 z 15. júla 2009, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

11. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 299/07).

12. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

13. Z uvedeného vychádzal ústavný súd aj v rámci ústavnej kontroly, ktorej bolo podrobené napadnuté uznesenie krajského súdu (z hľadiska dôvodov aj uznesenie okresného súdu, keďže bolo potvrdené), a to z hľadiska námietok nastolených sťažovateľkou. Ústavný súd teda považoval za významné vyriešiť zásadný problém sťažovateľky, a teda či krajský súd (a predtým aj okresný súd) v rámci daného exekučného konania mal právomoc skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu. Inými slovami, či krajský súd v rámci svojho rozhodovania neprekročil svoju právomoc patriacu síce všeobecným súdom, ale danú im v rámci odlišného konania, na ktoré sa vzťahujú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku pojednávajúce o správnom súdnictve. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje svoju pozornosť na § 58 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), z ktorého vyplýva, že exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu. Pri druhej zákonnej možnosti sa nepochybne natíska otázka, za akých okolností a kedy môže všeobecný súd exekúciu zastaviť. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), podrobne popisuje zákon, teda Exekučný poriadok, stanovenie okamihu, kedy tak má alebo môže urobiť, nie je explicitne daný. Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. To znamená, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul. Bez jeho existencie nie je možné exekúciu vykonať. Ak teda krajský súd dospel k záveru, že neexistuje relevantné rozhodnutie v zmysle § 41 Exekučného poriadku, ktoré by bolo spôsobilé byť exekučným titulom, správne rozhodol, ak sa stotožnil so závermi okresného súdu o neprípustnosti exekúcie.

14. Sťažovateľka namietala aj arbitrárnosť a neudržateľnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu. Podľa názoru ústavného súdu však krajský súd

(a v rozsahu potvrdzujúcich dôvodov aj okresný súd) dostatočne sťažovateľke ozrejmil okolnosti, ktoré boli podkladom na záver o tom, že exekúciu nie je možné ďalej vykonať a že exekúcia sa vôbec nemala začať. Odvolací (okresný) súd konštatoval, že zo žiadnych ustanovení relevantnej zákonnej úpravy (predovšetkým zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní účinného do 31. decembra 2005) nevyplývalo pre správcu konkurznej podstaty oprávnenie vydávať individuálne právne akty orgánu verejnej správy. Na základe toho oba sudy uzavreli, že platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty úpadcu nemohol byť exekučným titulom, na základe ktorého by bolo možné vykonať exekúciu. Ústavný súd k uvedenému už iba dodáva, že k podobným záverom dospel v uznesení sp. zn. 3 M Cdo 20/2008 z 22. apríla 2009 aj Najvyšší súd Slovenskej republiky a v tomto ohľade nepovažoval tento názor ústavný súd za arbitrárny, resp. zjavne neodôvodnený v celom rade svojich rozhodnutí (III. ÚS 35/2010, III. ÚS 37/2010, III. ÚS 384/09, IV. ÚS 31/2010 a pod.).

15. V nadväznosti na uvedené, a to pokiaľ ide o námietky sťažovateľky, že v obdobných veciach iných účastníkov konania rozhodol ten-ktorý všeobecný súd spôsobom, s ktorým sa sťažovateľka stotožnila, a že naopak, v jej veci rozhodli sudy odlišne, ústavný súd konštatuje, že nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07).

16. S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

17. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie zásad spravodlivého procesu uznesením krajského súdu, totožný záver prijal aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a to vychádzajúc z toho, že absencia porušenia ústavnoprávnych princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľky hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré nepochybne patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (obdobne napr. III. ÚS 27/08).

18. Ústavný súd konštatuje, že čl. 2 ods. 2 (ktorý v petite sťažovateľka ani nenamietala, pozn.) a čl. 46 ods. 4 ústavy, ako aj § 1 ods. 1 ústavného zákona neobsahujú konkrétnu garanciu základného práva alebo slobody, a preto vzhľadom na prijaté závery o absencii príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základných práv a slobôd sťažovateľky (hlavne z hľadiska dodržania zásad spravodlivého procesu) ústavný súd odmietol aj túto časť sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

19. Keďže ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky z nej vyplývajúcimi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2010